

Prof. dr hab. Romuald Brazis

Universitas Studiorum Polona Vilnensis, Wilno, Litwa

**O 21. Międzynarodowej Konferencji
„Nauka a jakość życia”
i Sympozjum „Wileńszczyzna wczoraj, dziś, jutro”
(29 czerwca – 2 lipca 2017 r.)**

Wstęp

Niczym piękna amfora całościowo ujmująca wszechświat rzeczy i myśli, filozofia antyczna uległa niegdyś rozbiciu na rzeczy Boskie (*res divina*) i ludzkie (*res humana*), potem sprawy ludzkie rozpadły się na humanistykę oraz nauki przyrodnicze i ten podział na coraz drobniejsze dyscypliny-odłamki trwa do dziś. Badacz-specjalista poszczególnej dyscypliny coraz głębiej, niby górnik, drąży nieznan mu grunt, nie wiedząc, co się dzieje u specjalisty sąsiada. Dlatego zadaniem Konferencji jest tworzenie więzi pomiędzy adeptami różnych dyscyplin (filozofii, teologii, socjologii, ekonomii, prawa, historii, lingwistyki, sztuk pięknych, nauk ścisłych, ochrony zdrowia itd.). Sympozjum natomiast skupia uwagę na wybranym regionie – Wileńszczyźnie, ale związaną z nią problematykę ujmuje wszechstronnie.

W tym forum wielodyscyplinarnym nie chodzi o integrację, niwelującą różnicowanie pomiędzy nauką a sztukami pięknymi ani też o podporządkowanie jednych dyscyplin drugim, ale o przewyciężenie barier pomiędzy profesjonalistami w dążeniu ku wspólnie wyznawanym wartościom, o interakcję lub współpracę w celu uzyskania efektu łączonego większego niż suma odrębnie osiągniętych skutków.

Organizatorzy Konferencji są otwarci: każdy uczestnik sam wybiera język, w którym wygłasza referat i oddaje go do druku. W ten sposób autorzy mogą przekazać brzmienie i subtelności wybranego języka, co jest szczególnie istotne w dziedzinie literatury i lingwistyki. Obowiązkowe są streszczenia w języku angielskim, zapewniające minimum komunikacji międzynarodowej. Wymagane są też podpisy angielskie w prezentacjach plakatowych i multimedialnych wyświetlanych podczas konferencji.

Przed Konferencją/Sympozjum ukazują się drukiem zeszyty zawierające streszczenia, później, po forum – zeszyty z pełnymi referatami,

które ukazują się w serii *Studium Vilnense A*. Są one dostępne w Bibliotece Narodowej im. M. Mažvydas, Bibliotece Uniwersytetu Wileńskiego oraz w repozytorium systemu Polskiej Bibliografii Naukowej. Część referatów dotycząca Wileńszczyzny trafia do druku w „Roczniku SNPL”. W 2017 r. ukazały się referaty ubiegłorocznej, 20. Konferencji¹ i streszczenia tegorocznej, 21. Konferencji/Symposium².

Idea konferencji wielodyscyplinarnej, realizowana w Wilnie od 1990 r., wytrzymuje próbę czasu, zyskując sympatyków w wielu krajach. W 21. Konferencji wzięło udział około 70 uczestników z Litwy, Polski, Zjednoczonego Królestwa, Meksyku, USA i Finlandii.

Na program Konferencji/Symposium złożyło się osiem posiedzeń, którym przewodniczyli: prof. dr Henryk Malewski, prof. dr hab. Romuald Brazis, lek. med. Bronisława Siwicka, dr hab. Tadeusz Sakowicz, dr Monika Bartnik, prof. dr hab. Marek Oziewicz, dr Galina Kavaliauskienė, dr hab. Ewa Nowak, dr Piotr Iwański, prof. dr Bożena Zawadzka, ks. prof. dr hab. Jan Śledzianowski, dr Renata Posmyk, dr Renata Przewłocka-Sionek, prof. dr hab. Alina Midro, prof. dr hab. Jerzy T. Marcinkowski. Siedem posiedzeń odbyło się w auli hotelu „Domus Maria” (Wilno), jedna – w Pałacu Balińskich (Jaszuny). Ponadto nawiązywaniu kontaktów i dyskusjom służyły imprezy towarzyszące: przyjęcie powitalne, kolacja towarzyska, wyjazd autokarem do Jaszun, wycieczka do Trok, a przede wszystkim inauguracja w Kaplicy Ostrobramskiej.

W Kaplicy Ostrobramskiej

Spełniając dążenie ku jedności spraw Boskich i ludzkich w nauce oraz równości dostępu osób świeckich i duchownych do rozważania o sprawach nauki, forum zaczyna się, jak i poprzednie, w Kaplicy Ostrobramskiej, u stóp Matki Miłosierdzia, Mszą Świątą koncelebrowaną przez ks. prof. zw. dr. hab. Jana Śledzianowskiego, ks. prof. zw. dr. hab. Andrzeja Gretkowskiego i ks. dr. hab. Stefana Radziszewskiego, profesora WSH w Radomiu. Misterium jest ekumeniczne, otwarte: oto uczestniczki pielgrzymki z Japonii modlitewnie składają dłonie, pochylając się do Matki Miłosierdzia, oto osoba prawosławna wielokrotnie kreśli znak krzyża. Szczególnej aury dodają psalmy, które wykonuje dr

¹ „Studium Vilnense A”, 14, Vilnius 2017, s. 1–224.

² „Studium Vilnense A”, 15 (precursor), Vilnius 2017, s. 1–48.

hab. Monika Kolasa-Hladikova (mezzosopran), profesor Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach i Akademii Muzycznej we Wrocławiu, a akompaniuje jej Paweł Stępnik (gitara) – kompozytor i nauczyciel w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej I i II stopnia im. Henryka Wieniawskiego w Łodzi. Wśród klasycznych utworów brzmi dotychczas nieznanymi, piękny *Psalm* (127) na głos i gitarę (kompozytor Paweł Stępnik), jest to prawykonanie nowego dzieła.

Dalej w sprawozdaniu nie będę wymieniał stopni i tytułów naukowych ani adresów pocztowych i elektronicznych prelegentów, wszystko to zainteresowany czytelnik znajdzie w zeszycie przedkonferencyjnym³.

W auli „Domus Maria”

Witając zgromadzonych, **Romuald Brazis** przywołuje pamięć o wielkich postaciach, których jubileusze przypadają w 2017 r., takich jak 150-lecie urodzin Józefa Piłsudskiego czy 150-lecie urodzin Marii Skłodowskiej-Curie, którym są poświęcone referaty w programie Konferencji/Symposium. Mniej znany jest „młody” jubileusz – **35-lecie „Solidarności Walczącej”**, która się zrodziła we Wrocławiu, działając na rzecz wycofania Armii Sowieckiej z Polski, przywrócenia niepodległości Litwy i Ukrainy. Ze szczególnym szacunkiem witamy na Konferencji/Symposium jednego z przywódców „Solidarności Walczącej” – Zbigniewa Oziewiczza, który się urodził w 1941 r. w Wilnie zajęтым przez Niemców. W 1945 r. opuścił on rodzinne miasto wraz z rodzicami zagrożonymi przez represje sowieckie, zdobył w Polsce najwyższe stopnie naukowe w dziedzinie matematyki, ale za udział w „Solidarności Walczącej” był więziony przez władze PRL. Nawet po „Okrągłym Stole” został pozbawiony dostępu do pracy akademickiej, ale znalazł przyjazną przystań na Uniwersytecie w Meksyku. Pomimo zmagania się z ciężką chorobą, na zew serca przyleciał po raz kolejny do nas do Wilna, aby podzielić się myślami o rzeczach podstawowych w filozofii przyrody.

Wiara a filozofia przyrody

Romuald Brazis wzmiankuje też o swoim projekcie badawczym nad podręcznikami szkolnymi z fizyki, wydanymi w Polsce i na Litwie na

³ „Studium Vilmense A”, 15 (precursor), Vilnius 2017, s. 1–48.

początku XXI w. Pięknie ilustrowane i bogate w treści prace, ku zaskoczeniu, sugerują przyjęcie niektórych tez bez dowodu, *na wiarę*, np. Szczególną Teorię Względności, która jest sama w sobie sprzeczna⁴, a pomimo to zapanowała w paradygmacie „głównego nurtu” fizyki. Nieuzasadnione jest też podawanie w podręcznikach szkolnych nierówności Heisenberga jako *granicy poznania*: rzekome granice poznania danych zjawisk wynikają ze stosowania niewłaściwych tym zjawiskom pojęć i narzędzi badawczych. Nawet w tak zaawansowanej dyscyplinie naukowej, jak fizyka, badacze różnych jej dziedzin tworzą bariery terminologiczne i sploty prowincjonalnych pojęć, a tym samym zamykają się niby w klatkach, wyznaczających granice ich partykularnego poznania. **Zbigniew Oziewicz** wysuwa tezę, że „w naturze wszechświata nie istnieje trójwymiarowa przestrzeń położeń. (...) Poza jedną jedyną przestrzenią, może istnieć „równoległe” też zupełnie inna przestrzeń. Względność przestrzeni położeń oznacza, że tych różnych przestrzeni jest bardzo wiele i każda z tych przestrzeni zakłada istnienie tam jednego ciała materialnego znajdującego się w spoczynku. (...) Nie istnieją ciała naprawdę w spoczynku, stąd teza tego referatu. Arystoteles (uczeń Platona), Mikołaj Kopernik, Gottfried Leibniz, Georg Wilhelm Friedrich Hegel uważali, że nie istnieje przestrzeń pusta (gdzie ciała materialne mogą zamieszkać). Niestety, prace Alfreda North Whitehead’a, Alberta Einstein’a i obecne podręczniki uniwersyteckie są przepełnione bałamutnymi frazesami o pustej przestrzeni położeń i pustej czasoprzestrzeni, gdzie zamieszkują niewinne zdarzenia”. **Michael Heather** rozważa o fundamentalnym związku między nauką a jakością życia. Nie są to rozłączne, lecz spójne koncepcje. Jeśli nauka nie odnosi się ostatecznie do jakości życia, to jest ona po prostu swawolnym oddawaniem się nałogowi. Ale droga jakiegokolwiek konkretnej linii naukowych dociekań lub eksperymentów do rzeczywistej jakości życia może być ukryta, a nie natychmiast patentowana. Badania motywowane ciekawością są uznawane w środowisku naukowym od czasów Anaksymandra i Cyserona, przez okres późnego średniowiecza i renesansu z Louisem de Molina, aż do współczesnego panenteizmu, którego wyznawcą jest Alfred North Whitehead. Współwystępowanie nauki z jakością samego życia natychmiast podważa znaczenie logiki dla nauki i podnosi także kwestię racjonalności oraz rozumienia nauki za pomocą formalnych metod i

⁴ „Studium Vilmense A”, 14, Vilnius 2017, s. 213–222.

języka. Język matematyczny jest formalny w tym sensie, że logika składni działa niezależnie od semantyki jakiegoś określonego znaczenia lub przypadku. Nauka o prawdzie zawarta w fizyce została dobrze sformalizowana w matematyce od czasów Newtona i jego współczesnych. Złożoność życia nowoczesnego i postmodernistycznego wykracza poza sformalizowane modele pierwszego rzędu matematyki Hilberta z ograniczoną liczbą danych wejściowych, która jest odpowiednia tylko dla systemów zamkniętych. Jednak systemy naturalne są systemami otwartymi. Ogólnie chodzi o rozróżnienie między metodami naukowymi *in vitro* i *in vivo*. **Fizyka wyższego rzędu to metafizyka, a język metafizyczny musiał uciekać się w przeszłości do nieformalnego języka naturalnego, takiego jak język teologii, czy to do świętej, czy wręcz do świeckiej teologii Platona i Plotyna.** Teraz formalny język metafizyczny jest dostępny w Natural Category Theory. Nowoczesna teoria kategorii w czystej matematyce jest sformalizowaną wersją, konstruowaną z aksjomatów intuicyjnie bazujących na percepcji Natury, która związana jest redukcjonizmem geometrii euklidesowej lub algebrą uogólnioną arytmetyki. Metafizyczna Teoria Kategorii, z drugiej strony, jest prototypem geometrii, która prowadzi do praw fizyki wyprowadzanych z logiki sprzężenia. Ważną cechą jest sprzężenie między uniwersalnymi granicami i współgranicami. W ten sposób możliwe jest formalne zrozumienie, kiedy suma jest większa niż zespół jej części, dla których jednostka ich sprzężenia jest metafizyczną miarą ilościową. Odpowiednia współjednostka (*co-unit*) sprzężenia stanowi metafizyczną miarę jakościową. Tak więc jakość życia w każdym systemie jest dana przez jego współjednostkę sprzężenia.

Od filozofii przyrody – do filozofii ducha

Dariusz Adamczyk rozważa przesłanie, jakie niesie dla dzisiejszych pokoleń *List do Efezjan*: odrzucenie kłamstwa i życie w prawdzie, zerwanie z kradzieżą i zajęcie się uczciwą pracą dla wspólnego dobra, powstrzymanie się od grzechów mowy i dobre korzystanie z tego daru, porzucenie pogańskiego stylu życia, który jest związany z fałszywymi namiastkami miłości, takimi jak np. rozpusta. **Ks. Jan Śledzianowski** zawiadamia, że bieżący rok został ogłoszony przez Parlament Rzeczypospolitej Rokiem Adama Chmielowskiego – św. Brata Alberta. 18-letni Adam po wybuchu Powstania Styczniowego walczy o niepodle-

głość Polski, w bitwie z wojskami carskimi w 1863 r. traci lewą nogę i trafia do niewoli. W 1864 r. jako polityczny emigrant podejmuje w Paryżu próbę studiów malarskich, które kończy w Monachium w 1874 r. Prekursor polskiego impresjonizmu do Krakowa przybywa w 1884 r., styka się tam z uliczną nędzą i bezdomnością, w 1888 r. składa śluby zakonne przyjmując imię – brat Albert, dzieli los bezdomnych, mieszka z nimi w ogrzewalni. Ideały służby i niesienia pomocy ludziom z marginesu i bezdomnym, wzorując się na Bracie Albercie, podjęło Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta w 1981 r., w czasie SOLIDARNOŚCI. Koła Towarzystwa Pomocy działają obecnie w 80 miejscowościach w Polsce i prowadzą 140 różnych placówek dla osób będących w potrzebie. **Ks. Janusz Cegłowski** i **ks. Andrzej Gretkowski** zwracają uwagę na występujące w dzisiejszych czasach zjawiska ignorowania Boga i Jego praw, dążenia do samowystarczalności człowieka w cywilizacji konsumpcji, szerzenia pesymizmu antropologicznego, lansowania bohaterów bezideowych i szerzących kult siły, a nawet śmierci. Autorzy, apelując do świętości człowieka, przywołują postać św. Stanisława Kostki i badają ślady Jego obecności oraz kultu na Litwie. **Piotr Iwański** formułuje generalne pytania: „Czy Europa kiedykolwiek była, jest lub będzie w pełni (autentycznie) chrześcijańska? Jeżeli dumnie mówimy, że zamieszkują ją „narody chrześcijańskie”, to dlaczego te narody „chrześcijańskie” wzajemnie się wyrzynały? Weźmy tylko przykładowo dwie wojny światowe czy też rzeź wołyńską. Czy możemy w ogóle mówić o „narodach chrześcijańskich”? Czy tylko o pewnych społecznościach chrześcijan w nich funkcjonujących, które próbują/starają się nieść przekaz ewangeliczny – słowem i czynem?” **Ks. Stefan Radziszewski** rozważa cykl *Raj, Piekło, Czyściec*, którego idea zrodziła się u Krzysztofa Kieślowskiego i Krzysztofa Piesiewicza w 1993 r., tuż po ukończeniu trylogii *Trzy kolory (Trois couleurs)*. Cykl miał zobrazować trzy pojęcia, które „od zarania towarzyszą naszej cywilizacji”. Spośród trzech części tryptyku eschatologicznego zekranizowano dwie: nowelę filmową *Raj* zinterpretował Tom Tykwer (*Heaven*, 2002), a *Piekło* przeniósł na ekran bośniacki reżyser Danis Tanović (*L'Enfer*, 2005). Trzy nowele filmowe Krzysztofa Piesiewicza pozwalają na postawienie diagnozy współczesnego człowieka, jego raj i piekła, tęsknot i rozpaczy oraz poszukiwania przez niego sensu. **Janusz Detka** nawiązując do 50. rocznicy wystawienia *Dziadów* Adama Mickiewicza w warszawskim Teatrze Narodowym w reżyserii Kazimierza Dejmka (25 listopada

1967 r.) ogniskuje uwagę na zaprojektowanym przez wybitnego grafika Romana Cieślewicza plakacie, który upowszechnił wiedzę o spektaklu wśród mieszkańców Warszawy, przyczyniając się do nadania wymiaru politycznego temu wydarzeniu artystycznemu. Ten plakat jako przekaz wizualny poprzez linie, kontury, plamy, kolory, kompozycyjny układ płaszczyzny tworzy znaczenia metaforyczne oraz symboliczne. W kontekście dramatu Mickiewicza, tzn. w graficznym obrazie odniesień do literackiego pierwowzoru, plakat Cieślewicza o bardzo bogatej i złożonej semantyce przekazuje wiele znaczeń, pozostawiając widzom szerokie pole do interpretacji. **Marek C. Oziewicz** twierdzi, „że kompleksowe idee, takie jak np. sprawiedliwość, są przetwarzane przez umysł ludzki jako skrypty poznawcze; te skrypty, gdy są opowiadane, przyjmują postać opowieści wielowarstwowych; i że fikcja spekulacyjna Young Adult – największa i najbardziej dynamiczna kategoria literatury dla młodych ludzi – jest obecnie podstawowym poletkiem conceptualnym w kształtowaniu świadomości sprawiedliwości dla świata XXI w.”. Omawia „paradygmaty Starej Sprawiedliwości, Nowej Sprawiedliwości i Otwartej Sprawiedliwości, pokazując, w jaki sposób każdy z nich dostarcza inne zestawy założeń. (...) Gdy zderzenie tych pozycji nadal stanowi źródło wielu konfliktów we współczesnym świecie, (...) coraz lepiej identyfikujemy różne rodzaje niesprawiedliwości i lepiej wyobrażamy sobie alternatywy dla niesprawiedliwości. Każda progresywna zmiana musi być najpierw wyobrażona jako opowieść. Zanim zostanie to osiągnięte, najpierw należy je sobie wyobrazić jako osiągalne”. Wreszcie twierdzi on, że „opowieści o fikcji spekulacyjnej są jedną z najważniejszych technologii, z których możemy skorzystać w obecnym przejściu z lokalnej do globalnej ludzkości. Tworzą one emocjonalnie istotne wzorce postaw i zachowań, które są fundamentalne dla kształtowania przyszłości naszej wielokulturowej, zróżnicowanej i coraz bardziej połączonej ze sobą planety”. **Tadeusz Miczka** twierdzi, że „racjonalność faktyczna, czyli oparta na regułach działania, zawsze funkcjonuje w określonych warunkach, które są zmienne. Dlatego, poza bardzo prostymi sytuacjami, najczęściej racjonalność opiera się na niepełnej informacji i na dynamicznie zmieniającej się wiedzy. Nie należy jej więc absolutyzować. Zwłaszcza dzisiaj, w dobie komunikacji multimedialnej, którą charakteryzuje zalew informacji, zmienność zasad, relatywizacja wartości i kryteriów oraz powiększające się ryzyko podejmowania decyzji”. Przytacza on „argumenty przemawiające za tym, że w

niepewnych „modelach” racjonalności szczególnego znaczenia nabierają takie czynniki, jak wiara, przekonania religijne i przejrzyste systemy wartości. Opierają się one bowiem na odpowiedzialności, która w każdej racjonalności, tej, która stanowi podstawę ludzkiego poznania, jak i tej praktycznej, jest zawsze bardzo istotna”.

Osobne miejsce wypada przeznaczyć na filozofię ducha, że tak powiem, uwięzionego w kamieniu. **Krzysztof Woźniak** podaje raport z badań własnych w dziedzinie architektury i urbanistyki. Przedmiotem badań są współczesne świątynie Polski południowo-środkowej (np. św. Józefa Patrona Rodzin w Kielcach). Rozważania dotyczą pozachrystologicznych wątków *sacrum* w tych obiektach. Architektonicznym odbiciem *sacrum* jest jego dwukierunkowa struktura, np. Brama i Droga ujawniają eschatologiczne związki, a ołtarz – odniesienia eschatologiczne i kosmologiczne. Są również odniesienia do Trójcy Świętej i poszczególnych Hipostaz (wynikają z nich wątki trynitarnie i pneumatologiczne). **Maria Dankowska**, architekt, na podstawie badań wykonanych w Łodzi przedstawia potrzeby i możliwości ochrony zabytków architektury od zagrożeń, jakie niosą ze sobą transformacje gospodarcze. **Renata Przewłocka-Sionek** odkrywa tajemnice architektury łódzkich podwórek z przełomu XIX i XX w., okresu prężnie rozwijającej się Łodzi przemysłowej. Za frontowymi fasadami kamienic kryją się charakterystyczne dla miasta podwórka studnie. Tam czas stanął w miejscu... Wiele podwórek łódzkich zachwyca, wiele z nich też wręcz wzbudza odrazę, bo są zaniedbane i zapomniane. Ale niemal na każdym z nich można odnaleźć coś, co przypomina nam o historii miasta, o jego poprzedniej i teraźniejszej funkcji, o dawnych mieszkańcach.

Od filozofii ducha – do filozofii medycyny

Teresa Gumuła nawiązuje do 200. rocznicy powołania w Wilnie Towarzystwa Szubrawców z jego tygodnikiem „Wiadomości Brukowe”. Pozostaje i dziś aktualna walka „szubrawców” z takimi narodowymi wadami, jak tytułomania, zaśmiecanie języka polskiego obcymi słowami i pseudonaukowymi terminami, nierzetelność, pijaństwo i hazard. Pierwszy prezydent Towarzystwa, słynny lekarz Jakub Szymkiewicz, oraz jego następca – 25-letni Jędrzej Śniadecki (lekarz, biolog, farmaceuta, pedagog), wydając w ciągu 5 lat istnienia Towarzystwa 287 numerów „Wiadomości Brukowych”, dali przykład potrzeby wielody-

scyplinarnego podejścia do poprawy jakości życia społeczeństwa. **Eugeniusz G. Vasilevskis** poddaje krytyce książkę *Polska szkoła filozofii medycyny*, która ukazała się w 2010 r. pod redakcją Michała Musielaka i Jana Zamojskiego, nakładem Wydawnictwa Naukowego Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu. Za złym przykładem Władysława Szumowskiego (1875–1954), który w ciągu swego życia rozszerzył grono „szkoły” o imiona mało kompetentnych filozofujących lekarzy zrzeszonych wokół czasopisma „Krytyka Lekarska” (1897–1907), autorzy wspomnianej książki nie odróżnili zrzeszonych filozofów medycyny od niezależnych autorów polskiej myśli filozoficzno-lekarskiej (np. Jędrzej Śniadecki, Henryk Fryderyk Hoyer, Ludwik Fleck i in.). **Maria Kempa** przybliży postać Władysława Biegańskiego (1857–1917), którego *Diagnoza różnicowa chorób wewnętrznych* stała się standardowym podręcznikiem dla kilku pokoleń polskich studentów, a *Myśli i aforyzmy na temat etyki medycznej* służyły systematycznej refleksji nad etyką medyczną. **Edward Towpik** składa **hołd pamięci Marii Skłodowskiej-Curie, z okazji 150. rocznicy urodzin** naświetlając jej osiągnięcia w medycynie: to od niej biorą początek radioterapia, biologia radiacyjna, medycyna nuklearna i obrazowanie diagnostyczne. Źródła radowe zapewniły dostęp wewnątrznaczyniowy do nowotworów szyjki i śluzówki macicy, odbytnicy – śródmiąższowej – sutka i śródpiersia – płuc. Podczas I wojny światowej Maria Skłodowska-Curie we Francji zorganizowała frontową diagnostykę rentgenowską, wykorzystując mobilne rentgenowskie ciężarówki. Niektóre z nich prowadziła osobiście, uczyła personel wojskowy obsłudze urządzeń rentgenowskich, opublikowała książkę *La radiologie et la guerre* (1921). Zainicjowała powstanie Institut du Radium w Paryżu (1914) i Instytutu Radowego w Warszawie (1932). Ten ostatni łączył usługi kliniczne z pracami badawczymi. Badaczka przekazała 1 g radu, który posłużył w leczeniu ok. 16 tys. pacjentów do 1944 r., zanim Instytut Warszawski został zniszczony przez nazistów. Przebudowany w 1947 r. i rozbudowany później do ok. 700 miejsc noclegowych, pozostaje główną instytucją onkologiczną w Polsce. **Hanna Celnik** składa **hołd pamięci Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu z okazji 150. rocznicy urodzin**, podając okoliczności, w jakich 2 maja 1921 r. Marszałek z rąk Dziekana Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Warszawskiego otrzymał tytuł doktora *honoris causa* nauk medycznych. Było to nawiązanie do podjętych przez Józefa Piłsudskiego studiów medycznych w Charkowie, któ-

rych nie udało mu się ukończyć w związku z represjami z powodu udziału w studenckich konspiracyjnych organizacjach niepodległościowych. **Ks. Andrzej Gretkowski** dzieli się doświadczeniem w niesieniu pomocy, jaką jest poradnictwo psychologiczne w powiązaniu z pastoralnym, uzasadnia konieczność Szpitalnego Poradnictwa Pastoralnego i potrzebę korzystania z tej pomocy, w której nieodzowną rolę i zadania spełnia kapelan szpitalny. **Jadwiga Zapala** kierując się wskazówkami św. Jana Pawła II podejmuje próbę sformułowania wytycznych dla rodzin sprawujących opiekę nad osobą przewlekle chorą w domu, biorąc pod uwagę, że jest to olbrzymie wyzwanie dla rodziny, której członkowie pełnią wiele ról społecznych i najczęściej pracują zawodowo. **Bożena Kowalczyk** i **Bożena Zawadzka** na podstawie własnych badań wpływu miejsca pobytu na jakość życia 279 chorych po udarze mózgu wnioskuje o stworzenie instytucji opiekuńczych typu rodzinnego w kontekście potrzeby wykreowania przyjaznego otoczenia, umożliwiającego osobie po przebytych udarze mózgu, będącej w wieku produkcyjnym, spędzenie czasu w warunkach rodzinnych, z zachowaniem wysokiej jakości życia. **Joanna Żołnierz** bada zależności pomiędzy religijnością a zdrowiem człowieka, korzystając z bazy PubMed, w której znajduje się ponad 70 tys. indeksowanych artykułów naukowych poświęconych tematyce religijności i duchowości. Osoby bardziej religijne żyją dłużej, rzadziej zapadają na wybrane jednostki chorobowe, lepiej radzą sobie z sytuacją choroby i jakość ich życia jest wyższa. Część badaczy poddaje w wątpliwość te ustalenia, ale środowisko naukowe pozostaje jednak zgodne co do potrzeby objęcia pacjentów opieką duchową, w celu podwyższenia ich jakości życia. **Tadeusz Sakowicz** podkreśla doniosłość powołania rodzicielskiego w dobie permanentnego zagrożenia rodziny: „Nie każdy człowiek potrafi (...) być w pełni odpowiedzialnym rodzicem. Skoro każdy ma prawo do założenia rodziny i zarazem nie każdy rozumie powagę swej odpowiedzialności w tym względzie, zatem nie ma się co dziwić, że w życiu społecznym spotykamy niezliczone przykłady problemów rodzinnych, wychowawczych, prawnych, obyczajowych, religijnych i in. Dla prawidłowego ich rozwiązywania wielce przydatne są wskazania płynące z wiary przekazywanej współczesnemu światu przez Kościół katolicki”. **Sylwester Bębas** analizuje kwestię bezpieczeństwa dzieci nawigujących w Sieci, apeluje o konieczność podniesienia poziomu kompetencji rodziców w tym zakresie oraz o odpowiedzialność dostawców usług internetowych

oraz producentów sprzętu i oprogramowania. **Agnieszka Bochniarz** bada zasoby osobiste (poczucie koherencji i samoocenę) rodziców niepełnosprawnych ruchowo z wykorzystaniem Kwestionariusza Orientacji Życiowej Antonovsky'ego oraz Skali Samooceny Rosenberga. Poczucie koherencji wyraża się w przekonaniu, że środowisko zewnętrzne i wewnętrzne osoby jest zrozumiałe, przewidywalne i wytłumaczalne, przez co stanowi skuteczny bufor chroniący osobę przed stresorami. **Katarzyna Bieńkowska**, jako surdopedagog i logopeda, prowadzi badania gotowości szkolnej dzieci pod kątem wad słuchu, jak również badania kompetencji nauczycieli, rodziców i opiekunów w zakresie wczesnego rozpoznawania wad słuchu oraz niesienia pomocy dzieciom dotkniętym tą wadą. **Anna Grabowiec** podaje przegląd badań nad wzrastaniem dzieci w rodzinie z problemem alkoholowym, zwraca uwagę na niezwykle ważną rolę nauczycieli w kształtowaniu środowiska przyjaznego dzieciom z rodzin zagrożonych alkoholem. **Katarzyna Wereszka** bada dzieci z wadami słuchu i bez nich w celu ustalenia, czy i w jaki sposób upośledzenie dziecka jest lub nie jest powiązane z systemem rodzinnym, i jak ono wpływa na pozycję społeczną dziecka. Stwierdza zaskakujący związek: osoby wychowane w normalnym systemie rodzinnym mają większe szanse na niższą pozycję społeczną, w nienormalnym zaś systemie pozycja społeczna dziecka jest wyższa. **Anna Kowalewska** podaje przegląd literatury poświęconej zjawisku zachowań ryzykownych młodzieży w kontekście czasu wolnego. **Joanna Zemlik** skupia uwagę na literaturze dotyczącej problemu przemocy i różnych rodzajów krzywdzenia dziecka; skutki zdrowotne przemocy pociągają za sobą wysokie koszty społeczno-ekonomiczne, wymagają interdyscyplinarnej interwencji celem poprawy zachowań opiekunów dziecka. Ochrona dzieci przed krzywdzeniem znajduje regulacje prawne w konstytucjach krajów rozwiniętych. **Monika Bartnik** zwraca uwagę na eskalację liczby rozwodów i osób emigrujących, której skutkiem jest wzrost liczby tzw. eurosierot. W związku z tym ustawodawca przewidział obowiązek alimentacyjny jako instytucję gwarantującą środki utrzymania, a w razie potrzeby również środki wychowania, pod rygorem odpowiedzialności według kodeksu cywilnego lub karnego. **Bożena Zawadzka** analizuje priorytety w polityce zdrowotnej młodzieży w kontekście demografii w Polsce i Europie. Aby wydłużyć do 2030 r. oczekiwany przyrost przeciętnego trwania życia mężczyzn o prawie 6 lat (do 80 lat), a kobiet o 3 lata (do 84 lat) i długość życia w zdrowiu, muszą być podjęte między-

sektorowe działania prozdrowotne. Chodzi tu nie o leczenie, ale o promocję zdrowia i edukację zdrowotną dzieci, młodzieży i dorosłych. **Bronisława Siwicka** w referacie pt. „Wykorzystana szansa kształcenia medycznego młodzieży z Wileńszczyzny poprzez organizację Polskiego Uniwersytetu w Wilnie w latach 1991–1997” zaznacza, że „uczelnia – to była akcja miłości i obowiązku inicjatorów wobec ludzi, których z grona pochodzili. Po ogłoszeniu w prasie ankiety z zapytaniem: „Kto i na jakich kierunkach chciałby się kształcić na UPW?” kierunek medyczny podały 54 osoby, z nich 26 osób miało już ukończoną szkołę pielęgniarstwa. W okresie od 1991 do 1997 r. po naszej wstępnej promocji przygotowawczej, studia medyczne podjęły 162 osoby z rodzin polskich, na Litwie 112 (69,7 proc.) i w Polsce – 49 (30,2 proc.); dane nie są wyczerpujące.” Była pani ordynator Oddziału Chorób Wewnętrznych Szpitala „Czerwony Krzyż” w Wilnie, była pani prezes Polskiego Stowarzyszenia Medycznego na Litwie oraz była pani dziekan-organizator Wydziału Medycznego UPW Bronisława Siwicka podaje w swym referacie dane dotyczące realizacji tego ambitnego projektu, który napotkał wiele przeszkód politycznych, ale przyniósł wielki pożytek społeczny. **Edyta Zielińska** (dr nauk medycznych, jedna z grupy podopiecznych Bronisławy Siwickiej, wypromowanych na studia medyczne do Polski w 1992 r.) oraz **Monika Łazicka-Gałecka, Magdalena Korwin i Jacek P. Szaflik** przedstawili krótki przegląd rozwoju chirurgii zaćmy od czasów starożytnych do chwili obecnej: od spychania soczewki, fakoe-mulsyfikacji, przez próby wszczepiania pierwszych implantów wewnątrzgałkowych, do nowoczesnych soczewek. Obserwujemy ogromny postęp w chirurgii zaćmy w ostatnich kilku dekadach. Obecnie operacja zaćmy jest jednym z najbardziej bezpiecznych i skutecznych zabiegów chirurgicznych. **Renata Posmyk** – dr nauk medycznych, druga z grupy podopiecznych Bronisławy Siwickiej, wypromowanych na studia medyczne do Polski w 1992 r., bada nowotwory dziedziczne, które są wyzwaniem XXI w. Wykrycie mutacji germinalnych pozwala wyłonić osoby i rodziny narażone na choroby nowotworowe, otoczyć je odpowiednią profilaktyką, zapobiec wystąpieniu choroby lub wcześniej rozpoznać ją i skutecznie leczyć. **Alina T. Midro** stawia pytanie, czy rozwój genetyki w imię dobra człowieka może mu jednocześnie zagrażać? I na podstawie własnych obserwacji odpowiada, że tak, może zagrażać. Ingerencja w proces poczęcia człowieka metodą zapłodnienia pozau-strojowego *in vitro* oraz diagnostyka prenatalna wad rozwojowych są to

jednocześnie niepokojące formy zagrożenia życia, zdrowia i godności. Budząca sprzeciw i zaniepokojenie „eugeniczna eliminacja nienarodzonych dzieci poprzez diagnostykę testami genetycznymi, jak też manipulacja istotami ludzkimi na etapie embrionalnym ich rozwoju (...)” odbywa się na podstawie mitów o niemożności funkcjonowania w życiu społecznym dzieci z zespołami genetycznymi. **Kinga Kowalewska** prezentuje raport z badań własnych nad wizerunkiem starości w oczach młodych osób, na podstawie kwestionariusza ilościowo-jakościowego stara się znaleźć wśród osób młodych odpowiedzi na pytania dotyczące natury, granic oraz istoty starości. Uzyskane wyniki mogą znaleźć swoją aplikacyjność m.in. pośród twórców kampanii społecznych promujących starość, twórców reklam adresowanych do osób starszych czy chociażby inicjatorów programów pro-age w lokalnych środowiskach. **Jerzy T. Marcinkowski, Irena Masłoń, Zofia Konopielko, Paulina Rosińska, Karolina Tworek, Aneta Klimberg i Paulina Wojtyła-Buciora** podają fakty pozbawiania odprawianych na emeryturę zasłużonych profesorów możliwości dalszych kontaktów z zakładem pracy, co dla wielu kończy się zawałem, udarem lub innym załamaniem zdrowia. To „zmusza do przemyśleń, jak powinno prawidłowo przebiegać przechodzenie zasłużonych profesorów na emeryturę, aby zapewniać im godziwe warunki do dalszej działalności, o ile sił im na to starcza, a zabezpieczać ich przed niegodziwym traktowaniem, do jakiego w sporadycznych przypadkach, niestety, dochodzi”.

Aspekty gospodarki i polityki

Ewa Nowak przy pomocy metod taksonomicznych bada determinanty jakości życia, takie jak: praca, zdrowie, warunki mieszkaniowe, edukacja, czas wolny i ochrona środowiska. Ocenia stopień zróżnicowania społeczno-gospodarczego w przekroju powiatów i gmin, według zmienności badanych cech wydzielając w województwie świętokrzyskim rejony o wysokich, średnich i niskich warunkach życia. **Barbara Piasecka-Janowicz** obserwuje, że w wyniku nasilenia procesów emigracji zarobkowej, ruchu naturalnego i wędrownego następuje deformacja struktury wieku ludności w Polsce: zmniejsza się odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym i równocześnie wzrasta w wieku poprodukcyjnym. Zaobserwowane obecnie zmiany i tendencje demograficzne są punktem wyjścia do prognozowania najbardziej prawdopodobnych

dobnego przebiegu procesów demograficznych w przyszłości. **Ewa Sarzyńska-Mazurek** bada wiedzę studentów na temat możliwych do uzyskania form pomocy profesjonalistów doradztwa zawodowego, z których studenci mogliby korzystać, dokonując wyboru własnej kariery. Konkluduje, że studenci posiadają dość ograniczoną wiedzę o działalności doradców zawodowych czy biur karier i w bardzo niewielkim stopniu korzystają z pomocy profesjonalistów. **Katarzyna Wiśniewska** z Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu komunikuje (*post-deadline*) o podjętej pracy badawczej w zakresie bezpieczeństwa finansowego obywateli i Skarbu Państwa, obejmującej mechanizmy działania o charakterze przestępczym, skalę zagrożenia z nich wynikającą, a także kompetencje instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo finansowe.

Paulina Mielnik rozważa o relacjach polsko-litewskich w interpretacji malarskiej Jana Matejki, ukazującej okres, gdy łączyły nas więzy wspólnej państwowości. **Kamila Łampika** naświetla walkę o dostęp do edukacji wyższej dla kobiet według postulatów XIX-wiecznych aktywistów, na podstawie artykułu Elizy Orzeszkowej *Kilka słów o kobietach*. **Tomasz P. Kosiński** przybliży działalność Ottona Strassera, postaci budzącej kontrowersje do dzisiaj. Kombatant I wojny światowej, rewolucjonista wywodzący się z SPD (*Sozialdemokratische Partei Deutschlands*, Socjaldemokratyczna Partia Niemiec), przeciwnik Hitlera oraz jeden z liderów NSDAP (*Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei*, Narodowosocjalistyczna Niemiecka Partia Robotników), w początkach jej istnienia opracował własną wizję narodowego socjalizmu, zdecydowanie zwalczał imperializm w duchu pruskim, stanowczo występował przeciwko agresywnej polityce III Rzeszy. Kiedy otrzymał plany ataku na Polskę, postanowił ostrzec jej władze (apele nie odniosły skutku). Po wybuchu wojny Strasser wspierał działania alianckie, jednocześnie licząc na uratowanie niemieckiego honoru. Opracował ideę nowego, europejskiego ładu, w którym nie zabrakło miejsca dla Polski – miała ona pełnić rolę strategicznego partnera Niemiec w regionie, pozbawionego jednak części terytorium. **Adam Chajewski**, badając kwestie prawdy historycznej, skutków terytorialnych Paktu Ribbentrop–Mołotow, polskiego dorobku cywilizacyjnego oraz polskiego obywatelstwa pozostających na Wschodzie Polaków, krytykuje politykę rządu Tadeusza Mazowieckiego i konkluduje, że brak decyzji o traktowaniu Polaków ze Wschodu jako polskich obywateli – to „niezmywalna hańba hańb polskiej polityki. Do kwestii następstw Paktu Ribbentrop–Mołotow polity-

ka polska podeszła w sposób ideologiczny, kierując się doktryną Giedroycia–Mieroszewskiego. Z pragmatycznym podejściem do polskiego interesu narodowego i państwowego nie miało to wiele wspólnego”.

Danuta Kamilewicz-Rucińska naświetla rolę działalności kulturalnej Polaków na Litwie w zachowaniu ich tożsamości narodowej w latach 1945–2000, mimo że deportacje, repatriacje, prześladowania, akcje osiedlania innych narodowości temu przeciwdziały. W polu widzenia autorki jest masowa działalność amatorskich zespołów pieśni i tańca, jak też innych zespołów, teatrów, wreszcie rozwój polskiej poezji Wileńszczyzny, wszystkie te inicjatywy osiągnęły wysoki poziom profesjonalizmu.

Aspekty edukacyjne

Hilda Colín García przytaczając bogatą listę literatury hiszpańskojęzycznej⁵, bada związek między rozwojem technologii informacyjnych i komunikacyjnych a działalnością instytucji edukacyjnych, które są promotorami i wytwórcami wiedzy, i jako takie muszą transformować się od wewnątrz, tzn. dokonywać zmian w zarządzaniu, czyli identyfikacji, pobieraniu, przechowywaniu, sortowaniu, porządkowaniu, rozpowszechnianiu oraz generowaniu wiedzy, w celu poprawy jakości kształcenia. **Galina Kavaliauskienė** koncentruje się na samoocenie studentów uczących się języka angielskiego i formalnej ocenie ich wyników w zajęciach klasowych. Metody badań obejmują zarządzanie zaprojektowanym kwestionariuszem, analizę odpowiedzi i ich statystyczne traktowanie za pomocą Pakietu Statystycznego dla Nauk Społecznych, a także porównanie danych dotyczących samooceny z wynikami formalnych testów. **Simonas Noreikis** komunikuje o badaniach rodziny języków ugro-fińskich, do której należą języki fiński, estoński i węgierski, ale także komi, karelski, udmurcki oraz inne języki narodów zamieszkujących duże obszary północno-wschodniej Europy, należące do Federacji Rosyjskiej i raczej mało znane w Unii Europejskiej. Prowadzi on badania w formie ekspedycji socjolingwistycznych, a także osobistego uczestnictwa w etnicznych działaniach kulturalnych społeczności północno-wschodnich Finno-Ugrów w Finlandii i Estonii, np. śpiewając w zespole ludowym „Udmurt Yumshan Gur” w Tartu. „Na

⁵ „Studium Vilnense A”, 15 (precursor), Vilnius 2017, s. 14.

Łotwie mieszka naród finno-ugryjski, którego język już nie istnieje, ale tożsamość etniczna jest wciąż żywa. Pytanie o hipotetycznej obecności Finno-Ugrów na terenach Litwy i północno-wschodniej Polski pozostaje otwarte. Moje badania w tym kierunku koncentrują się na hydronimach, które mogą rzucić światło na dawną migrację. Celem moich też jest zrewidowanie etymologii litewskich hydronimów, rzekomo ugrofińskich, przy użyciu nowoczesnych metod badania nazw substratów” – donosi autor. **Barbara Skałbania** prowadzi badania profesjonalizmu nauczycieli w dwóch wymiarach (cechy osobowe i kompetencje zawodowe), traktując ich specjalność, wiek i staż pracy pedagogicznej jako zmienne niezależne. W badaniach stosuje technikę samooceny rozwoju zawodowego. Na podstawie badań w 44-osobowej grupie nauczycieli zatrudnionych w poradni psychologiczno-pedagogicznej podaje, że ci nauczyciele „wysoko oceniają swoje cechy osobowe, jak też kompetencje zawodowe, przy czym nauczyciele z większym stażem pracy lepiej oceniają siebie pod względem atutów osobowych, jak też kompetencji zawodowych”. **Danuta Wosik-Kawala** podejmuje teoretyczne rozważania na temat uwarunkowań skuteczności pracy wychowawczej nauczyciela z dziećmi i młodzieżą, takich jak: posiadane przez nauczyciela-wychowawcę umiejętności komunikacji werbalnej i niewerbalnej, posiadanie i przejawianie pożądanych cech, takich jak: autentyczność, otwartość, samoświadomość, empatia, akceptacja, właściwa samoocena. Zwraca ona uwagę na konieczność podmiotowego traktowania uczniów, umiejętność ich poznawania czy też współpracę z rodzicami.

Wyprawa do Jaszun na sesję w Pałacu Balińskich

Wspólna podróż autokarem do Jaszun – to dobry czas na wysłuchanie historii o okolicach Wilna, zwiedzenie parku, gdzie spacerowali Jan Śniadecki i rodzina Balińskich, oraz cmentarzyka, gdzie spoczywają ich prochy, i rzecz jasna, czas na zapoznanie się z pięknie odnowionym pałacem, tętniącym życiem ośrodkiem kultury. Tu właśnie **Andrzej Rembalski** naświetla postać Profesora Jerzego Remera – konserwatora zabytków i popularyzatora obiektów kultury materialnej Wilna i Ziemi Wileńskiej, autorytetu w środowisku konserwatorów zabytków i muzeologów w skali międzynarodowej, a **Wojciech Lis** podnosi problem ochrony polskiego dziedzictwa kulturowego na Litwie. Jednak zastrzega, że „jednoznaczne określenie przynależności niektórych wytworów

kultury materialnej do dziedzictwa kulturowego danego narodu nierzadko budzi kontrowersje i generuje problemy głównie uwarunkowane politycznie. (...) Działania zmierzające do ochrony polskiego dziedzictwa kulturowego na Litwie, przy dobrej woli i zaangażowaniu obydwu stron, mogą przynieść tylko same korzyści. Nie chodzi przecież wyłącznie o ratowanie wytworów kultury materialnej, ale także o (...) uczenie się szacunku dla odrębności kulturowych swoich sąsiadów, (...) przełamywanie stereotypów, (...) budowanie wzajemnego zaufania, tak potrzebnego dla poprawy istniejących pomiędzy naszymi narodami relacji”. Uroczysty nastrój tej sesji nadają **Monika Kolasa-Hladikova** (mezzosopran) i **Paweł Stępnik** (gitara), prezentując interpretacje utworów muzyki klasycznej i współczesnej (Fot. 1).

Wymienię tu pełny repertuar, tzn. i tę część, która brzmiała w Kaplicy Ostrobramskiej: Józef Świder, *Msza na głos i gitarę*; Wolfgang

Foto 1. Monika Kolasa-Hladikova (mezzosopran) i Paweł Stępnik (gitara) w Pałacu Balińskich w Jaszunach

Źródło: archiwum własne autora.

Amadeus Mozart, *Aria Laudate Dominum ~ Vesperae solennes de confessore*; Paweł Stępnik, *Psalm (127)* na głos i gitarę (prawykonanie); Antonio Stradella, *Pieta signora*; Johann Sebastian Bach, Charles Gounod, *Ave Maria*; Franz Schubert, *Ave Maria*; Riccardo Cocciante, *Ave Maria Païen ~ Notre Dame de Paris*; Andrew Lloyd Weber, *Pie Jesu*; Fryderyk Chopin, Marian Józefowicz, *Żal (Etiuda op. 10 nr 3)*; Fryderyk Chopin, *Gdzie lubi*; Mieczysław Karłowicz, *Nie płacz nade mną, Z rotyków, nową wiosną*; Ernst Kondor, Julian Tuwim, *Stary Cygan*; Paweł Stępnik, Ewa Filipczuk, *Otwieranie pieczęci*; Paweł Stępnik, Krzysztof Lisowski, *Pochwała podróŜowania*; Monika Kolasa-Hładikowa, *Rysunki córeczek*. Wykonanie tego ostatniego utworu, jak też *Żalu*, na bis, było tak piękne i wzruszające, że żal się było rozstawać.

Wycieczka do Trok

Ostatnim akordem Konferencji/Symposium była wycieczka do Trok w dn. 2 lipca. Jechano autem lub pociągiem na Mszę Świętą poranną przy ołtarzu Matki Boskiej Trockiej, później skierowano się – do szczytków zamku na półwyspie, do przepięknych i bogatych zbiorów muzealnych w zamku na wyspie, do restauracji u Karaimów (degustacja karaimskich dań), do pałacu Tyszkiewiczów w Zatroczu, do świątyni w miasteczku Stare Troki.

Uwagi końcowe

Kreśląc to sprawozdanie, wybrałem tylko kluczowe, moim subiektywnym zdaniem, urywki oryginalnych streszczeń lub wyraziłem idee swoimi słowami. Te streszczenia, które autorzy nadesłali tylko w języku angielskim (jedno – w hiszpańskim) przetłumaczyłem do tego sprawozdania na język polski. Nawiasem mówiąc, dla nas na Litwie język polski był i jest językiem wyprzedzającym wszystkie inne w niesieniu nowoczesnych idei z szerokiego świata, a więc poniekąd językiem kongresowym. Jeżeli coś pomiąłem lub pomyliłem, proszę Autorów o zasygnalizowanie, ale przede wszystkim o nadesłanie pełnych referatów do druku w pokonferencyjnym recenzowanym tomie „*Studium Vilnense A vol. 15*”, którego ukazanie się drukiem jest planowane na drugi kwartał 2018 r.

Współgospodarze Konferencji/Symposium – członkowie Stowarzyszenia Naukowców Polaków Litwy zaprezentowali tylko cztery referaty (z ogólnej liczby 58), byli to: Romuald Brazis, Zbigniew Oziewicz, Eugenijus G. Vasilevskis i Danuta Kamilewicz-Rucińska, ponadto prezes SNPL Henryk Malewski przewodniczył pierwszej sesji.

Tak naprawdę sztandar Wileńszczyzny wniosła na tę Konferencję/Symposium delegacja Polskiego Stowarzyszenia Medycznego na Litwie pod patronatem Bronisławy Siwickiej, nadając temu forum wyjątkowe święta, swoistej rocznicy. Oto urywek referatu **Renaty Posmyk, Danuty Sielickiej, Barbary Komarowskiej, Edyty Zielińskiej, Eryki Trzeciak-Supeł**: *25 lat minęło jak przystowiowy jeden dzień. 4 lipca 1992 roku przybyła do Wilna delegacja z Akademii Medycznej w Białymstoku, na czele z rektorem Andrzejem Kalicińskim, z niebywałym zaproszeniem na uczelnię. Do tego wydarzenia doszło dzięki staraniom Polskiego Stowarzyszenia Naukowców Litwy z prof. Romualdem Brazisem i dr Bronisławą Siwicką na czele. Pamiętamy egzamin, testy, stres i ... w końcu wymarzone studia. 20 osób znalazło miejsce na kierunku lekarskim w Białymstoku, 5 osób na stomatologii w Białymstoku oraz 5 osób na stomatologii w Gdańsku. Stopień doktora nauk medycznych uzyskały Danuta Sielicka, Edyta Zielińska, Renata Posmyk. Dyplomy specjalisty medycyny rodzinnej – Barbara Komarowska, Irena Cadkienė (Bardowska), Wiktoria Ambrozewicz, Beata Gryszkiewicz, Regina Gruszniś; okulistyki – Danuta Sielicka, Edyta Zielińska (Minkiewicz); ginekologii – Eryka Trzeciak-Supeł; anestezjologii – Krzysztof Wołkiewicz; psychiatrii – Paweł Michalkiewicz; genetyki klinicznej – Renata Posmyk (Maracz), Jarosław Golańczyk, Wiktor Nosewicz. Dwie osoby „wykruszyły się” – nie zdały egzaminów. Pożegnaliśmy kolegę: Andrzej Sołowiej w wieku 22 lat przegrał walkę z podstępną chorobą nowotworową (chłoniak). Ogółem z początkowo 30-osobowej grupy 27 osób otrzymało dyplomy lekarza i zasiliło sektor ochrony zdrowia Polski i Litwy, ale również Norwegii, USA, Szwecji. (...). Czy sprostaliśmy zaufaniu i pokładanej w nas nadziei? – Tak, kochani, sprostaliście! Niech wam Pan Bóg błogosławi na dalszej drodze.*

Co dalej?

W dn. 28 czerwca – 1 lipca 2018 r. odbędzie się 22. Międzynarodowa Konferencja „Nauka a jakość życia”, znów razem z Symposium

„Wileńszczyzna wczoraj, dziś, jutro”. 100-lecie odrodzenia niepodległości Litwy i Polski wzywa do podjęcia pracy nad referatami o treści godnej wielkiego jubileuszu. Organizatorzy – Universitas Studiorum Polona Vilnensis i Stowarzyszenie Naukowców Polaków Litwy – zapraszają do zgłaszania zapowiedzi udziału w tym wydarzeniu naukowym oraz nadsyłania streszczeń planowanych referatów pod adresem elektronicznym: 22icsq@uspv.lt

Bibliografia

- 1) „Studium Vilnense A”, 14, Vilnius 2017, s. 1–224.
- 2) „Studium Vilnense A”, 15 (precursor), Vilnius 2017, s. 1–48.